

Sygn. akt I CZ 134/15

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. Ł. o wznowienie postępowania
w sprawie z powództwa K. P.
przeciwko J. Ł. o zapłatę,
zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego
z dnia 6 czerwca 2014 r.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 4 marca 2016 r.,
zażalenia skarżącej na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 8 października 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 października 2015 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę J. Ł. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 6 czerwca 2014 r., którym Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 maja 2013 r. w ten sposób, że utrzymał w mocy nakaz zapłaty tego Sądu z dnia 28 września 2009 r. i zasądził od pozwanej J. Ł. na rzecz powoda K. P. kwotę 6 773 zł z tytułu kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarżąca powołała się na wykrycie środka dowodowego mającego wpływ na wynik sprawy w postaci rejestru pożyczek udzielonych przez powoda w czerwcu 2005 r. w ramach prowadzonej wspólnie z J. W. działalności gospodarczej pod firmą „L.” s.c. Twierdziła, że w rejestrze tym nie została wykazana pożyczka w kwocie 125 000 zł, o której mowa w umowie z dnia 28 czerwca 2005 r., co – jej zdaniem – świadczy o niewypłaceniu przez powoda kwoty tej pożyczki. Podkreśliła, że z dowodu tego nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu, ponieważ rejestr pożyczek został złożony przez pełnomocnika powoda K. P. dopiero przy piśmie z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w P.

Sąd Apelacyjny uznał, że rejestr pożyczek, na który powołała się skarżąca, nie stanowi nowego środka dowodowego, który mógłby mieć wpływ na wynik sprawy (art. 403 § 2 k.p.c.). W sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 6 czerwca 2014 r. powód wywodził bowiem swoje roszczenie z umowy pożyczki z dnia 28 czerwca 2015 r., którą zawarł z pozwaną poza zakresem prowadzonej z J. W. działalności gospodarczej pod formą „L.” s.c. i takie ustalenia poczynił Sąd Apelacyjny, dając temu wyraz w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 czerwca 2014 r. Powołany przez skarżącą dowód z rejestru pożyczek nie zmierza więc do wykazania innego stanu faktycznego co do okoliczności zawarcia umowy pożyczki i nie mógłby mieć wpływu na wynik sprawy, skoro dotyczy okoliczności zgodnej ze stanem faktycznym stanowiącym podstawę prawomocnego wyroku, którego dotyczy skarga o wznowienie postępowania. Ustalenie, że pożyczka została udzielona poza zakresem prowadzonej działalności gospodarczej prowadzi do wniosku, że pożyczka ta nie mogła być objęta dokumentacją związaną z

prowadzeniem tej działalności, w tym rejestrem pożyczek, na który powołuje się skarżąca. Dopuszczalność skargi o wznowienie postępowania zależy od oceny, czy przyczyna wznowienia powołana w skardze istnieje nie tylko formalnie, lecz czy rzeczywiście występuje i jest uzasadniona. Uznając, że wskazany przez skarżącą środek dowodowy niewątpliwie nie może mieć wpływu na wynik sprawy, Sąd Apelacyjny uznał, że zachodzą podstawy do odrzucenia skargi (art. 410 § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie skarżąca wniosła o jego uchylenie, zarzucając, że w ramach postępowania wstępnego, którego przedmiotem jest badanie dopuszczalności skargi o wznowienie, sąd nie może badać, czy podstawa wznowienia faktycznie istnieje i czy jest merytorycznie uzasadniona, kompetencja sądu sprowadza się bowiem tylko do zbadania, czy skarżący wskazał podstawę odpowiadającą jednej z określonych w kodeksie podstaw wznowienia postępowania. Powołała się przy tym na postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1998 r., I PKN 97/98 i z dnia 14 stycznia 1999 r., II UKN 417/98. Podniosła, że postanowienie Sądu Apelacyjnego jest wadliwe, nawet przy przyjęciu odmiennego poglądu na temat kognicji sądu, ponieważ ustalenie, według którego pożyczka została udzielona poza zakresem prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, nie zostało poprzedzone żadnym postępowaniem dowodowym, a na poczynienie tego ustalenia przez sąd drugiej instancji nie miała i nie mogła mieć żadnego wpływu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98 – dalej: „ustawa nowelizująca”), sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane go terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie; postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Natomiast według art. 410 § 1 k.p.c. sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej, sąd badał na posiedzeniu niejawnym, czy skarga jest wniesiona w terminie, czy jest dopuszczalna i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, w braku jednego z tych wymagań skargę odrzucał, a w przeciwnym

razie wyznaczał rozprawę. Obowiązujący wówczas art. 411 k.p.c. przewidywał z kolei, że na rozprawie sąd rozstrzygał przede wszystkim o dopuszczalności wznowienia i odrzucał skargę, jeżeli brakowało ustawowej podstawy wznowienia albo termin do wniesienia skargi nie został zachowany.

Pod rządem ówczesnej regulacji zarysowały się dwa kierunki wykładni art. 410 i 411 k.p.c. Według jednego, ocena czy skarga została oparta na ustawowej podstawie sprowadzała się jedynie do ustalenia, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiadała jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia postępowania. Nie obejmowała natomiast stwierdzenia, czy wskazana podstawa w rzeczywistości istnieje, gdyż należało to do oceny zasadności skargi, natomiast ustalenie, że powołana podstawa nie istnieje skutkowało oddaleniem skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1996 r., I PKN 9/96, OSNP 1997, nr 11, poz. 196, z dnia 24 marca 1998 r., I PKN 97/98, OSNP 1999, nr 9, poz. 308, z dnia 14 stycznia 1999 r., II UKN 417/98, OSNP 2000, nr 6, poz. 254, z dnia 21 grudnia 1999 r., I PKN 448/99, OSNP 2001, nr 15, poz. 487 i z dnia 11 stycznia 2006 r., II CZ 121/05, nie publ.).

Według przeciwnego ujęcia, sąd na posiedzeniu niejawnym oceniał tylko, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiada jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, jednak na rozprawie – zgodnie z art. 411 k.p.c. – ocena, czy nie zachodzi brak ustawowej podstawy wznowienia obejmowała także ustalenie, czy wskazana w skardze podstawa rzeczywiście wystąpiła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, nr 4, poz. 133, z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, nie publ., z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, s. 14, z dnia 21 października 2005 r., III CZ 82/05, nie publ. i z dnia 10 stycznia 2006 r., IV CZ 143/05, nie publ.).

Z dniem 6 lutego 2005 r. art. 411 k.p.c. został uchylony przez art. 1 pkt 21 ustawy nowelizującej. Także po jego uchyleniu utrzymuje się wspomniana rozbieżność, z tym że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wtedy,

gdy przytoczona w skardze podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw przewidzianych w art. 401, 401¹ lub 403 k.p.c., lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie takiemu wzorcowi, ale w rzeczywistości nie wystąpiła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48, z dnia 25 października 2006 r., III CZ 65/06, nie publ., z dnia 27 października 2006 r., I CZ 43/06, nie publ., z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, nie publ., z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07, nie publ., z dnia 30 maja 2007 r., IV CZ 22/07, nie publ., z dnia 21 września 2007 r., V CZ 88/07, nie publ., z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, OSNP 2009, nr 17-18, poz. 233, z dnia 13 lutego 2009 r., II CZ 97/08, nie publ., z dnia 14 maja 2009 r., I CZ 20/09, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CZ 51/09, nie publ., z dnia 6 listopada 2009 r., I CZ 57/09, nie publ., z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 27/10, nie publ., z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, nie publ., z dnia 5 listopada 2010 r., I CZ 107/10, nie publ., z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UZ 10/11, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2011 r., III UZ 6/11, nie publ., z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, nie publ., z dnia 10 października 2012 r., I CZ 104/12, nie publ., z dnia 29 listopada 2012 r., II CZ 132/12, nie publ. i z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 126/13, nie publ.).

Skład orzekający Sądu Najwyższego podziela dominujący w orzecznictwie kierunek wykładni i wspierającą go argumentację, tym bardziej że uchylenie art. 411 k.p.c. spowodowało poszerzenie kognicji sądu badającego na posiedzeniu niejawnym, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. Wypada jedynie dodać, że odrzucenie skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie może nastąpić w sytuacji, w której z samego uzasadnienia skargi w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że powołana w niej podstawa w rzeczywistości nie wystąpiła. Taka właśnie sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, ponieważ Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 czerwca 2014 r. wyraźnie ustalił, że pożyczka w kwocie 125 000 zł została udzielona przez K. P., jako osobę fizyczną, tzn. poza zakresem prowadzonej przez niego wspólnie z J. W. działalności gospodarczej. W tym stanie rzeczy okoliczność, że w złożonym przy piśmie z dnia 16 czerwca 2015 r. rejestrze pożyczek brak wzmianki o pożyczce w kwocie 125 000 zł udzielonej skarżącej – jak trafnie przyjął Sąd Apelacyjny – nie stanowi dowodu, który mógłby mieć wpływ na wynik sprawy.

W konsekwencji trzeba stwierdzić, że podniesiony przez skarżącą zarzut naruszenia art. 410 § 1 w związku z art. 403 § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi okazał się nieuzasadniony.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

eb